

Janki Nath Khanna v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ।

⁽¹⁵⁾ ਮੈਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਮਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 98 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ VI ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਅਧੀਨ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਿਵਲ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 78 ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ।

⁽¹⁶⁾ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਐਚ.ਆਰ.ਸੋਦੀ ਜੇ.

ਕੁਲਬੀਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਵਿਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

(17) **a**

1969 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 336

5 ਮਾਰਚ 1970 ਈ

ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ (1970 ਦਾ VII) — ਸੈਕਸ਼ਨ 7 (iv) (c) ਅਤੇ 7 (v) — ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਗਾਰਡੀਅਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ (1956 ਦਾ XXXII) — ਸੈਕਸ਼ਨ 8 — ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ (1377 ਦਾ I) — ਸੈਕਸ਼ਨ 42 — ਜਾਇਦਾਦ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੇ ਗਏ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ—ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ—ਅਜਿਹੇ ਨਾਬਾਲਗ—ਕੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—ਕੇਵਲ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ — ਕੀ ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਹੈ — ਮੁਦਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਕੋਰਟ ਫੀਸ—ਕੀ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ—ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਹੀ ਰੂਪ — ਕੀ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੁਆਰਾ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ

ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਡੀਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ

Janki Nath Khanna v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਉਹ ਇੱਕ ਧਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਹੋਰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਗਿਣਾਤਮਕ ਰਾਹਤ ਵੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਾਬਾਲਗ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਗਾਨਗੀ ਇੱਕ ਨਿਕੰਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਅਣਯੋਗ" ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਮੰਗੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਧੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ 7)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫਰੇਮ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਕੋ ਇਕ ਫਰੇਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪਦਾਰਥ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲਈ. ਉਸ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੂਲ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਦੱਈਏ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ . ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਬਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ. (ਧਾਰਾ 8)

ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 1918 ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ , ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਸੀ. ਪਾਲ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਸਿਤੀ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1969 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ। ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870 ਦੀ ਧਾਰਾ 7(iv-c) ਦੇ ਉਪਬੰਧ , ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

KC P URI ਅਤੇ SK G OYAL , ਇੱਕ ਵਕੀਲ , ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਰੂਪ ਚੰਦ ਚੌਧਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

H. R. S ODHI , J.- ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੱਤ ਜੁੜੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 336, 337, 338, 339, 340, 341 ਅਤੇ 342) ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਵੀਰਮ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ, ਕੁਲਬੀਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹਨ, ਨੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਧਰਾਂਗਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ 91 ਕਨਾਲ-17 ਮਰਲੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 2-4 , ਪਿਰਥੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ 4 ਜੂਨ, 1958 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ, ਕੁੱਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਰੁਪਏ। 7,797-8 ਆਨ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਆਪਣੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੀਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਅੱਧੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਫੜ

Janki Nath Khanna v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਲਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੱਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ, ਹਮਲੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈਆਂ (ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ) ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870 ਦੀ ਧਾਰਾ 7(v) (ਦੋ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ:-

- (1) ਕੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਹੈ ?
- (2) ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?
- (3) ਆਰਡਰ 2, ਨਿਯਮ 4, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(4) ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਸਿਰਫ਼ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1972)1

ਸੂਟ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (iv) (c) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁੱਲ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(v) ਅਧੀਨ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਇਸ ਲਈ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਚਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਰਾਹਤ ਲਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਸੂਟ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਫੀਸ (ਪੰਜਾਬ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1953 ਦੁਆਰਾ

ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਧਾਰਾ (iv) ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਉਪਬੰਧ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਅੱਗੋਂ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (v) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।”

ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਵਾਹਿਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 7 (iv) (c) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਧਾਰਾ (v) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੋਧ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਦਸ ਗੁਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 7 (iv) (ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਸੀਪੀਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਰਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕੱਲੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਪਹੁੰਚ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫਰੇਮ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਇਕੋ ਇਕ ਫਰਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ। ਉਸ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੂਲ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਦੱਈਏ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।

ਮੁਕੱਦਮਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੇਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੋ ਪ੍ਰਤੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਫਰੇਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫਰੇਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ

Janki Nath Khanna v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(5) ਫਿਰ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ? 1 ਕੋਰਟੀਨ iits>ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1) ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਸੋਧ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1955? ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਅਲਹਿਦਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਨੁਪਾਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਖਾਸ ਡੀਡ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ। ਉਸ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਲ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ? ਧਾਰਾ 7(iv)(c) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ- ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਡੀਡ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਵਜੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (iv) (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (v) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਾਈ 1 ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰਕ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (iv)(c), ਫਿਰ ਵੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ* 7(v) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

(6) ਏਆਈਆਰ 1950 ਈਪੀ 360।

2 ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੀਟ ਮੋਸਟੀ ਹੋਟਲੀ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੀਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੁਆਰਾ ਨਾਬਾਲਗ ਜਾਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਧਨ ਉਸ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਡੀਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੱਕ ਧਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਹੋਰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ

Janki Nath Khanna v. The State of Punjab, etc. (Sandhawalia, J.)

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ. ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜਦੋਂ ਨਾਬਾਲਗ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਗਾਨਗੀ ਇੱਕ ਨਿਕੰਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। "ਅਨੁਕੂਲ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਬਿਜੋਏ ਗੋਪਾਲ ਮੁਖਰਜੀ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮਹੀਸ਼ੀ ਦੇਬੀ (2)* ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਜ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, "ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝਣਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਮੰਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ"। ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ *ਕੰਦਾਸਵਾਮੀ ਉਦਯਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅੰਨਾਮਲਾਈ ਪਿੱਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)* ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ *ਬਿਜੋਏ ਗੋਪਾਲ ਮੁਖਰਜੀ ਦੇ ਕੇਸ (2)* (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੁਆਰਾ ਅਲੱਗ-ਬਲੱਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਲਟ ਵਾਰਸ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਖੱਲਾ ਸੀ? ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ

- (1) ILR 34 ਕੈਲ. 329.
- (2) ਏਆਈਆਰ 1949 ਮੈਡ. 105.

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤਕ ਰਾਹਤ ਲਈ. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਟ. ਫਰੇਮ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। *ਸੀ.ਆਰ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅਯੰਗਰ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਐਸ. ਰੰਗਾਚਾਰੀਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4)* ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਗਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈ, ਉਕਤ ਅਲੇਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। *ਗੁਡੂਚੀ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਬਲਰਾਮ ਬਾਲਬੱਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (5)* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਨੁਕਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੇ A ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸਨੇ B ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬੀ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਤੇ C, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪਰਦੇਸੀ। ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। C ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, - ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈਰੀਜ਼ ਸੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ

Janki Nath Khanna v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਦੂਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬੇਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਆਖਰੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਤੇ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਜਾਂ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ,

(7) ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਪੁਰੂਪਚੰਦ, ਸਪੋਡੋਟਸ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਖਤੀ ਨਾਲ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ,

(3) ਏਆਈਆਰ ਮਾਓ ਪਾਗਲ. 113

(4) ਏਆਈਆਰ 1940 ਪਟਨਾ 661

ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੋ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਮੰਗੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣ ਪਿੱਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੰਦਾਸਾਮੀਆ ਪਿੱਲਈ (6), ਬੇਯਾਯਾਬੁਮਾ ਬਨਾਮ ਮੋਈਦੀਨ ਹਾਜੀ (7), ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਖਵਾਜ਼ੂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (8) ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ; ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫਾਰ ਐਗਰੀ ਕਲਚਰਲ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਸਾਹੂ (9), ਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਆਦਿਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ (10)। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ■ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਾਬਾਲਗ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਈਓ-ਨਾਮੀਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 7(iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। (c) ਐਕਟ ਦਾ। ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ (6) ਵਿੱਚ . ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 53-ਏ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਆਫ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। - ਨਾਮਜ਼ਦ. ਸ਼ਬਦ "ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ" ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰੇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਬਾਦਲਾਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅਯੰਗਰ ਦੇ ਕੇਸ (4) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 7 (iv) (ਸੀ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 7 (v) ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਕੁਝ ਵਿਆਪਕ ਸਨ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਾਬਾਲਗ ਆਪਣੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਜਾਂ ਅਲੀਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (iv)(c) ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(v) ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਰ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਏ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ

(5) ਏਆਈਆਰ 1956 ਮੈਡ. 670.

Janki Nath Khanna v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

- (6) ਏਆਈਆਰ 1959 ਕੋਰਲਾ 125.
- (7) ਏਆਈਆਰ 1934 ਲਾਹ. 235.
- (8) ਏਆਈਆਰ 1960 ਕੈਲ. 546.
- (9) 1964 PLR 916

ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਟੈਂਡ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ *ਕੰਦਾਸਵਾਮੀ ਉਦਯਨ ਦੇ ਕੇਸ* (3), (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅਯ ਯਾਂਗ ਏਅਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਸੁਬਾ ਰਾਓ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ *ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ*। (4), ਅਤੇ ਉਸੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। *ਬਿਜੋਏ ਗੋਪਾਲ ਮੁਖਰਜੀ ਦੇ ਕੇਸ* (2), (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰਥਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ *ਬੋਈਯਾ-ਬੁਮਾ ਦਾ ਕੇਸ* (7), ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, 1908. ਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਰਡ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਬਚਣਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। *ਸ਼ੰਕਰਾ-ਨਾਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ* (6), ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। *ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ* (8) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਪਿਤਾ ਕਿਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਬੇਟੇ ਨੇ ਫਿਰ ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਵਾਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਕ ਰਾਹਤ (ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ) ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7 (iv) (ਸੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ *ਐਡ ਵੈਲੋਰੇਮ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ* ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। - ਐਕਟ. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਰਾਹਤ. *ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ* (9), (ਸੁਪਰਾ) ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਬੇਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਰੱਦ ਹੋਣ ਯੋਗ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਤੋਹਫੇ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। *ਸੀਤ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਕੇਸ* (10), (ਸੁਪਰਾ) ਸ੍ਰੀ ਰੂਪ ਚੰਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਆ ਅਤੇ ਮਹਾਜਨ ਜੇਜੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਕਦਮ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ

ਮਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ

ਮੁਦਈ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵੱਡ ਦੀ ਡੀਡ, ਜਿਸ ਨੂੰ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟਾਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਵੀ ਸਹੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(8) ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਬਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਮਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 2 ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੀ। ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹਰ ਕਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ-ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ, ਦੋ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀਜ਼, ਇੱਕ ਜੋ ਕਿ ਜੱਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਜੋ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪੁਰੀ ਨੇ ਇਸ ਖੋਜ ਦਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼, ਵਾਲੀਅਮ 1, ਦੇ ਨਿਯਮ 8, ਚੈਪਟਰ 21, ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -¹

"8. (1) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼, ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ, ਅਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰੇਗਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ।

(2) ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ। . ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ ਆਰਡਰ VI ਦੇ ਨਿਯਮ 18 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ sam® ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਚੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ

Janki Nath Khanna v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪੂਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(iv)(c) ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫਾਰਮ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮ 8 ਅਧੀਨ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ।

(9) ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1970 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

Janki Nath Khanna v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ; ਜੇ. ਜੇ.

ਜਾਨਕੀ ਨਾਥ ਖੰਨਾ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ- 349 ਆਫ 1965

9 ਮਾਰਚ 1970 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1940 ਦਾ XVJI)- ਸੈਕਸ਼ਨ 7, 9 ਅਤੇ 10(1) ਅਤੇ (2)- ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੂਚੀ- ਦੇ ਸਵੈ-ਮੋਟੂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ -ਕੀ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ-ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ- ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੂਚੀ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੋ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7 ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਵਾਜਬਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਪ੍ਰੈਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੂਚੀ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ